

Skildring av slottet Escorial

Återutgivning av text från 1872

En gratis publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av slottet Escorial
– Återutgivning
av texter från 1870 & 1872

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-068-4

Copyright © 2016 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du läsa om en av Spaniens mest spännande byggnader – slottet El Escorial utanför Madrid.

Du får läsa om en dramatisk brand men också om dramatiken som rådde vid det spanska hovet vid den här tiden.

Den ”förjagade drottningen” som nämns i texten var Isabella II. Fursten Leopold som nämns i texten tog aldrig över i Escorial, det gjorde i stället en italiensk prins, men denne blev även han ”förjagad”.

De här texterna publicerades ursprungligen i juli år 1870 och i november 1872 i tidskriften ”Svenska Familj-Journalen” med rubriken ”Prinsen af Hohenzollern och slottet Escorial.”. Texterna publicerades anonymt.

Den här e-boken publicerades på sajten e-boksbiblioteket i oktober 2016.

Du får gärna länka till den här e-boken eller skicka vidare e-boken till vänner och bekanta. Du får till och med ladda ner den och sprida den vidare på din egen sajt eller blogg – men då kan vi inte göra eventuella ändringar, rättelser eller kompletteringar.

Nya prinsen på slottet Escorial

Den här texten publicerades ursprungligen i juli år 1870 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Prinsen af Hohenzollern och slottet Escorial.". Texten publicerades anonymt.

Underlig blir man till mods inför detta menlösa anlete, som i nittonde seklets sjunde årtionde kommit Europa att darra — eller ock anar man oråd och tänker som så: »När han blir gammal och leker med barnbarnen, skall han säga till dem: Se nu riktigt på mig, ty så sant jag lefver var jag orsaken till att man krigade af alla krafter för många, många år se'n och likväl var jag alldeles oskyldig till alltsammans».

Ack! Almanach de Gotha var skulden, ty der uppletade general Prim sitt offer. I våra dagar är det icke roligt att vara kronpretendent. Snart ha två år förflutit sedan spanjorerna förjagade sin drottning och ännu har intet subjekt funnits lämpligt att uppbära regalierna. Generalens ögon föllo senast på prinsen af Hohenzollern. Men fransmännens kejsare, han som leder konungarnes hjertan såsom vattubäckar, sade nej.

Hvem är prinsen af Hohenzollern?

Hans fader, furst Anton, eller Pêre Antoine, som de franska blade förtroligt benämna honom, var en gång herrskare i det sydtyska furstendömet Hohenzollern-Sigmaringen, men den 7 december 1849 överantvordade han sig med spira och allt i konungens af Preussen händer. Till belöning fick han samma rang som de yngre preussiske prinsarne och dessutom titeln kunglig höghet, men blott för sin person, icke för sin familj, bland hvilken märkes, utom ifrågavarande ex-pretendent, sonen Carl, hvars kraftiga arm i början af 1866 ansågs för Rumäniens välgång nödvändig, men nu af mången anses ha spelt ut sin rol. Vår hjelte, som i dopet erhållit benämningen Leopold, har en syster lyckligt gift med grefven af Flandern, kung Leopold II:s af Belgien broder, och sjelf lefver han sedan flera år tillbaka ett angenämt familjelif tillsammans med prinsessan Antonie, en dotter af kung Ferdinand i Portugal. Om vi härtill lägga, att han lär vara på ett eller annat sätt beslägtad med kung Vilhelm af Preussen och i sin bästa ålder stadd (han är född år 1835), medgifver säkert läsaren, att prinsen af Hohenzollern lika väl som någon annan kunde varit berättigad att som sin egendom betrakta det vackra slottet Escorial? Och hvarför skulle *vi* särskildt missunnat honom denna lycka? Han tillhör ju rent af »det kungliga husets anförvandter», de, för hvilka vi hvarje söndag bedja i kyrkorna, innan vi ens tänka på »rikets öfriga innebyggare». H. K. H. Hertiginnan af Dalarne räknar nämligen både prins Carl och prins Leopold bland sina morbröder.

Huruvida hans här synliga porträtt är affattadt före eller efter mistningen af kandidaturen, våga vi ej bestämdt uppgifva, men äro böjda att tro det senare, ty märk det vemodsdraget öfver pannan! Hvem som helst kunde för öfrigt gerna redan i lifstiden vilja ega och besitta Escorial, men Spaniens konungar dväljas der mest efter dö-

den. Vi tänka nu ej på de vålnader af hädanfarne kungar som möjligen i nattens tysta timma skrida öfver borggårdcn. Nej, Escorial är ej något kenotafion; det är en jättelik sarkofag, men derjemte lustslott och kloster.

Escorial uppbygdes på Filip II:s befallning 1563—1584 af en Michel Angelos lärjunge för en kostnad af 5,260,000 dukater. S:t Laurentius till ära bygdes slottet, ty slaget vid S:t Quentin 1557 hade detta helgon låtit utfalla till Filips förmon. Den uppmärksamme betraktaren skall ytterligare, säges det, kunna varseblifva att Escorial, till påminnelse om helgonets dödssätt, eger formen af ett — halster. De fyra hörnpaviljongerna föreställa sålunda fötter, på hvilka halstret hvilar, de på kors och tvärs gående mellanbyggnaderna halstrets stänger o. s. v. Härtill fordras dock säkert en ovanligt liflig och föga smakfull fantasi. Massornas prakt: detta intryck torde ligga närmast tillhands, ty dimensionerna äro väldiga.

Escorial är 740 fot långt, 580 fot bredt, 60 fot högt och har 7 torn, 15 portar, ett par tusen fönster o. s. v. Yttermurens omkrets uppgår till nära en fjerdingväg. Att S:t Laurentii bildstod intager en hedersplats, faller nästan af sig sjelf. Vidare kan man lätt tänka sig, att många rariteter äro uppställda på de här befintliga 48 altaren. Verkliga konstverk finnas här också, t. ex. Benvenuto Cellinis berömda Kristusbild af hvit marmor, på ett kors af svart. En mängd ypperliga taflor äro numera förflyttade till museer i Madrid.

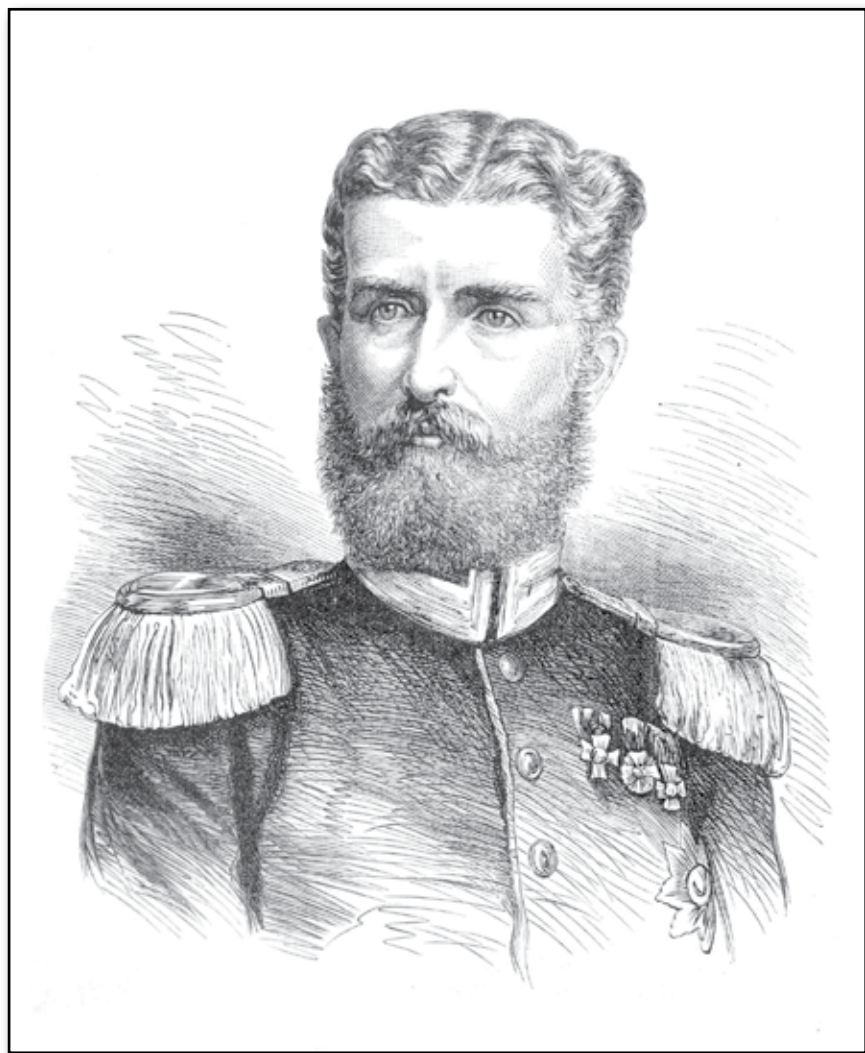
Den kungliga grafkammarn är helt naturligt bland det mest praktfulla: ett åtthörnigt med en kupol öfvertäckt kapell, hvars golf och väggar äro beklädda med blank jaspis, flere slags marmor och ornament af förgyld brons. Tjugusex nischer med marmorsarkofager äro åt krönta hufvuden förbehållna. Här hvila de ock, dessa stolta

konungar från och med Karl I och Filip II till och med Ferdinand VII. Ännu stå åtta nischer tomma.

Slutligen märka vi det stora värderika biblioteket förvaradt i konstfärdigt utskurna skåp uti dråpliga marmorsalar.

Slottet Escorial, jemte en liten stad af samma namn, är beläget några mil nordvest från Madrid, i en dyster och ofruktbar trakt, men hvem finner väl ändå besynnerligt, om prins Leopold af Hohenzollern under pukors och trumpeters larm med nöje skulle hållit sitt intåg på Escorial?

*Prins Leopold af Hohenzollern-Sigmaringen.
Föreslagen spansk tronkandidat.*

Skildring av Escorial år 1872

Den här texten publicerades ursprungligen i november år 1872 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Slottet Escorial". Texten publicerades anonymt

Slottet Escorial har N. I. T. alltifrån sommaren 1870 varit skyldig sina läsare, eftersom hon då till text om Escorial råkade, genom försändningen af en oriktig kliché, att lemna en plansch af kungl. slottet i Madrid. Andra händelser ha imellertid trängt minnet af skulden i bakgrunden, tills det präktlga slottet nu genom den deri utbrutna branden åter kommit in bland »aktualiterna» och således kräfver sin plats i vår illustrerade dagskrönika.

Om branden ha nyss alla tidningar gifvit notiser; vi tillägga, att biblioteket tog mera skada af »räddningen», än af elden, och att olyckan ej blef ödeläggande för Filip II:s slott. För öfrigt hänvisa vi till den i n:o 31 år 1870 meddelade text och bedja ännu en gång om ursäkt för vårt då i planschunderskriften begåna misstag.

Från Spanien: Branden i slottet Escorial. Efter fransk teckning.

Viktiga ord och personer

Almanach de Gotha.

En statistisk årsbok som publicerades från 1763 tills andra världskriget av det tyska företaget Gotha. Boken innehöll bland annat fakta om de europeiska kungahusen.

Furst Anton.

[1811–1885] Den siste regerande fursten av Hohenzellern innan det införlivades i Preussen år 1849. Hade senare en lång karriär som politiker och guvernör.

Cellini, Benvenuto.

[1500–1571] Konstnär från Florens under renässansen. Är mest känd för sina verk som skulptör och guldsmed.

Hertiginnan av Dalarna.

Prinsessan Teresia (1836–1914) var hertiginna av Dalarna, samt svensk och norsk prinsesessa från 1864.

Dukat.

Guldmynt som vägde ca 3,5 gram.

Ferdinand II av Portugal.

[1816–1885] Portugisisk kung från 1837 tills år 1858. Är mest känd för de många reformer han genomförde, han stängde bland annat landets kloster. Erbjuds år 1869 att bli kung över Spanien men tackade nej.

Ferdinand VII.

[1784–1833] Spansk kung under åren 1808 samt 1814–1830. Tog makten genom en revolt mot sin far, men blev senare avsatt och fängslad.

Filip II av Spanien.

[1527–1598] Kung över Spanien och Portugal. Härskade också över Holland, delar av Italien och delar av Amerika. Lät uppföra klostersetellet El Escorial som stod klart 1584.

Fjerdingsväg.

Gammalt svenskt längdmått som motsvarar 2 672 meter. En fjerdingsväg var en fjärdedels gammal svensk mil.

Greven av Flandern.

[1837–1905] Belgisk prins och greve. Erbjuds att bli furste av Rumänien men tackade nej.

Fot.

Längdmått. En fot motsvarar 29,6 cm.

Isabella II.

[1830–1904] Spansk drottning under åren 1833–1868. Blev drottning redan som 3-åring då fadern Ferdinand VII avled, och landet styrdes sedan av mamman Maria Christina. Tvingades ab-

dikera 1870 sedan stora delar av armén gjorde en statskupp.

Karl I.

[1500–1558] Tysk-romersk kejsare från 1519 under namnet Karl V, och spansk kung från 1519 under namnet Karl I/Carlos I. Härskade över ett mycket stort område som omfattade delar av både Amerika och Afrika.

S:t Laurentius.

[död år 258] Munk och kristen martyr vars död hedras den 10 augusti i den katolska kyrkan. Kallas oftast Sankt Lars på svenska.

Leopold av Hohenzollern-Sigmaringen.

[1835–1905] Furste av ett område runt staden Hechingen. Furstendömet införlivades i mitten av 1800-talet i Preussen. Leopold erbjöds år 1870 att bli kung i Spanien men tackade nej, detta ledde senare till det fransk-tyska kriget.

Leopold II av Belgien.

[1835–1909] Belgisk kung från år 1865 tills sin död år 1909. Genomförde ett stort antal byggprojekt i landet men är mest känd för de många skandalerna i sitt privatliv, han gifte sig bland annat med en före detta prostituerad.

Michelangelo.

[1475–1564] Italiensk arkitekt och konstnär. Är framför allt känd som en av de främsta inom högrenässanskonsten. Hans mest kända verk är takmålningen "Yttersta domen" i Sixtinska kapellet (1534–1541) och statyn "David" i Florens (1504).

Prim, Juan.

[1814–1870] Spansk militär och politiker. Tjänstgjorde i den spanska armén i omgångar och hade bland annat framgångar i kriget med Marocko 1859–60. Var inblandad i flera kupp försök och lyckades avsätta drottning Isabella år 1868.

Vilhelm I av Tyskland.

[1797–1888] Kung av Preussen 1861–1888 och kejsare av Tyskland 1871–1888. Var den förste kejsaren i det tyska riket men brukar kallas ”den siste preussaren”.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Det här förlaget är specialiserat på utgivning av äldre texter om arkeologi, resor och biografier.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott«"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"

- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "En resa på Rhen år 1866"
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)